

PÄÄTÖS

Päiväys/Datum

15.01.2021

Dnro/Dnr

TRAFICOM/549039/05.00.12.00/2020

Viite/Referens

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen
lausunnot 8. ja 15.1.2021

Päätös Suomeen Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneestä kuningaskunnasta, Irlannista ja Etelä-Afrikasta saapuvan matkustajalentoliikenteen tilapäisestä kieltämisestä 18. - 25.1.2021

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto kieltää Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneestä kuningaskunnasta, Irlannista ja Etelä-Afrikasta Suomeen saapuvan matkustajalentoliikenteen 18.1.2021 kello 10.00 UTC - 25.1.2021 kello 09.59 UTC väliseksi ajaksi. Päätös ei koske ylilentoja, teknisiä välilaskuja, siirtolentoja omalla miehistöllä, valtionilmailua, sairaankuljetuslentoja, eikä myöskään rahtilentoja.

Päätös pannaan täytäntöön heti, koska päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Päätöksen perustelut

Päätöksen tausta

Liikenne- ja viestintävirasto on saanut Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) 15.1.2021 päivätyn lausunnon, jossa viitataan 8.1. annettuun lausuntoon ja todetaan seuraavaa:

Laitoksen 8.1.2021 annetussa lausunnossa todetuissa perusteissa lentoliikenteen keskeytyksestä Iso-Britanniaan, Irlantiin ja Etelä-Afrikkaan ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maissa havaittu, nykyarvion mukaan herkemmin leviävä virusmuunnos on yhä lisännyt osuuttaan ja tapauksia Suomeen saapuneiden matkustajien joukossa on todettu useita.

Vaikka terveysturvallisuustoimia lentoasemilla onkin lisätty, muunnoksen aiheuttamaa uhkaa Suomen epidemian kiihtymiseksi ja toimien riittävyyttä uhan minimoiseksi ei vielä ole täysin mahdollista arvioida. Valtioneuvosto käsittelee mahdollisia uusia matkustusrajoituksia ja koronavirusmuunnokseen liittyviä lisätoimia ensi viikon perjantaina.

THL katsoo, että matkustajalentoliikenteen keskeyttämistä näihin maihin on toistaiseksi yhä välttämätöntä jatkaa, ainakin kunnes edellä mainittujen toimien käyttöönotto on selvitetty.

Ulkoministeriö on 15.1.2021 antanut virastolle lausunnon, jossa se esittää huolensa erityisesti alaikäisten Suomen kansalaisten ja alaikäisten Suomessa pysyvästi

asuvien ulkomaalaisten osalta. Mahdollisten uusien päätösten ei tulisi estää Suomen kansalaisten ja Suomessa pysyvästi asuvien ulkomaalaisten, erityisesti alaikäisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien paluuta Suomeen. Ulkoministeriö esittää, että viranomaisyhteistyössä saataisiin pikaisesti luotua THL:n asettamien edellytysten mukainen terveysturvallinen ja lainmukainen toimintamalli, joka mahdollistaisi riskimaista Suomeen saapuvien Suomen kansalaisten ja Suomessa pysyvästi asuvien ulkomaalaisten Suomeen paluun, myös suoria lentoyhteyksiä käyttäen. Ulkoministeriö ei tue kieltojen jatkamista siltä osin kuin niillä estetään Suomen kansalaisten ja Suomessa pysyvästi asuvien henkilöiden paluu Suomeen.

Ulkoministeriö on samoin esittänyt huolensa vaikutuksista ulkomaankauppaan ja huoltovarmuuteen.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, ettei se ole toimivaltainen ottamaan kantaa yksittäisten henkilöiden tai henkilöryhmien maahantulo-oikeuteen, vaan viraston toimivaltuudet liittyvät liikennöintiin yleisemmin. Virasto ei myöskään voi asettaa liikennöinnille ehtoja, jotka asettaisivat liikennöivät yhtiöt viranomaisrooliin maahantulo-oikeuden arvioinnissa. Liikenne- ja viestintävirasto on omalta osaltaan valmis tukemaan käytettävissään olevin keinoin tarkoituksenmukaisten ratkaisujen löytämistä erityisryhmien kotiuttamiseksi.

Toimenpiteiden terveysturvallisuusvaikutusten arvioinnissa Liikenne- ja viestintävirasto nojautuu THL:n asiantuntija-arvioon. Liikenne- ja viestintävirasto keskeyttää lennot THL:n esityksen mukaisesti.

Lentoliikenneyhteyksien perusta

Lentoliikenne Suomen ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä perustuu Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehtyyn kauppa- ja yhteistyösopimukseen, joka ei ole vielä voimassa, mutta jota sovelletaan väliaikaisesti.

Lentoliikenne Suomen ja Irlannin välillä perustuu lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1008/2008 (jäljempänä *lentoliikenneasetus*).

Lentoliikenne Suomen ja Etelä-Afrikan välillä perustuu Suomen ja Etelä-Afrikan välillä vuonna 2018 käytyihin lentoliikennesopimusneuvotteluihin ja sopimusluonnokseen, joka ei ole voimassa, mutta josta ilmeneviä periaatteita on sovittu noudatettavan kansallisten säädösten ja määräysten puitteissa. Lentoyhtiö Finnair on nimetty harjoittamaan lentoliikennettä maiden välillä. Toistaiseksi suoria lentoyhteyksiä Suomen ja Etelä-Afrikan välillä ei ole.

Sovellettavan lainsäädännön ja sopimusten kuvaus

Euroopan unionin ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus on tehty 24.12.2020. Sopimuksen voimaansaattamismenettelyt ovat kesken, mutta sopimuksen mukaan sitä sovelletaan väliaikaisesti 1.1.2021 alkaen. Sopimuksen lentoliikenteen liikenneoikeuksia käsittelevän AIRTRN.3 artiklan 6 kappaleen mukaan liikenneoikeuksiin voidaan puuttua terveyden suojelemiseksi.

Suomen ja Etelä-Afrikan väliset lentoliikennesopimusneuvottelut on käyty 11.12.2018 ja keskusteluista on laadittu yhteisymmärryspöytäkirja, jonka liitteenä on lentoliikennesopimusluonnos. Yhteisymmärryspöytäkirjan mukaan

sopimusluonnoksesta ilmeneviä periaatteita sovelletaan maiden välisessä lentoliikenteessä kansallisten säädösten ja määräysten puitteissa, lukuun ottamatta neuvotteluissa avoimeksi jääneitä kysymyksiä.

Suomen ja Irlannin välinen lentoliikenne perustuu lentoliikenneasetukseen. Sen 21 artiklan mukaan Jäsenvaltio voi evätä liikenneoikeuksien käytön, rajoittaa niitä tai asettaa niille ehtoja ennakoimattomista ja väistämättömistä olosuhteista johtuvien yllättävien ja lyhytaikaisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tällaisten toimien on oltava suhteellisuus- ja avoimuusperiaatteiden mukaisia ja perustuttava puolueettomiin ja syrjimättömiin perusteisiin.

Ilmailulain (864/2014) 3 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto toimii Suomen kansainvälisissä liikennesopimuksissa tarkoitettuna ilmailuviranomaisena. Lain 167 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaatiessa kieltää ilma-aluksen lähdön, määrätä ilma-aluksen laskeutumaan, vaatia tunnistamista, määrätä lentosuunnan ja -korkeuden taikka muutoin puuttua ilma-aluksen kulkuun.

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 123 §:ssä säädetään Suomen ja kolmannen maan välillä harjoitettavasta säännöllisestä lentoliikenteestä. Sen 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa tarvittaessa liikenteen kuljetusmaksut, paikkatarjonnan, aikataulut ja muut lentoliikenteeseen liittyvät ehdot.

Sovelletut säännökset

Liikenteen palveluista annettu laki (320/2017) 123 § ja 256 §

Ilmailulaki 3 §:n 3 momentti ja 181 § (864/2014)

Laki Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018) 2 § 1 mom.

Kauppa- ja yhteistyösopimus Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä

(julkaistu *EUVL L 444, 31.12.2020*) AIRTRN.3 artikla

Suomen ja Pohjois-Afrikan hallitusten välinen yhteisymmärryspöytäkirja 11.12.2018

Hallintolaki (434/2003) 49 f §

Lisätiedot

Lisätietoja antaa ylijohtaja Jarkko Saarimäki, etunimi.sukunimi@traficom.fi.

Jarkko Saarimäki
ylijohtaja, Liikennejärjestelmäpalvelut

Jari Pöntinen
johtaja, Liikennejärjestelmäpalvelut

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 15.1.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Tiedoksi

Euroopan unionin komissio ja jäsenvaltiot sekä Yhdistynyt kuningaskunta
Liikenne- ja viestintäministeriö
Ulkoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Liite

Oikaisuvaatimusohje